

Zprávy / Reports

Baron Trenck: Nová tvář legendy

ALEXANDER MORÁVEK

*Laboratoř morfologie a forenzní antropologie,
Ústav antropologie Přírodovědecké fakulty
Masarykovy univerzity*

Je to již 270 let, kdy baron František Trenck, voják, šlechtic a především dobrodruh, zakončil svoji velice zajímavou osmatřicetiletou životní cestu ve vězení hradu Špilberk. Trenckovo tělo bylo na jeho přání uloženo v hrobce u Kapucínů, kde vlivem tamějších podmínek přirozeně mumifikovalo. V roce 2017 započal výzkum ostatků těla barona, který působí rovněž dobrodružně jako samotný život tohoto vojenského velitele. Cílem výzkumu bylo v první řadě zkoumání mumie a následné zodpovězení otázek o fyzické výjimečnosti, zraněních, dopadu života v armádě a smrti Františka Trencka. Odpovědi na tyto otázky hledal interdisciplinární tým brněnských odborníků z Masarykovy univerzity a Muzea města Brna ve spolupráci s pracovníky Kapucínské hrobky v Brně.

Na výzkumu se podíleli: za Ústav Antropologie Přírodovědecké fakulty Masarykovy Univerzity doc. RNDr. Petra Urbanová, Ph.D. a Mgr. Mikoláš Jurda, Ph.D., za Katedru vizuální informatiky Fakulty Informatiky Masarykovy Univerzity MgA. Helena Lukášová, ArtD., za Historický ústav Filozofické fakulty Masarykovy Univerzity Mgr. Ctibor Ostrý, za Muzeum města Brna Mgr. Petr Vachůt a za Kapucínskou hrobku v Brně bratr Cyril.

Pomocí nejmodernějších neinvazivních zobrazovacích technik, obzvláště počítačové tomografie, byly vyšetřeny ostatky barona Trencka a následně v prostředí počítače dále zpracovány. Celý výzkum odborníci prováděli virtuálně, což jim poskytovalo širokou paletu možností a příležitostí, které v plné míře využívali. Inovativním přístupem vědců byla, kromě rekonstrukce obličeje, právě rekonstrukce těla této historické osobnosti na základě dat získaných vyšetřením mumie. Autoři kromě této tělesné rekonstrukce sáhli ještě dál a pomocí „hollywoodských triků“ animovali postavu Františka Trencka,

Baron František Trenck (1711–1749). Antropologická digitální rekonstrukce. Vytvořeno ve spolupráci Muzea města Brna, Masarykovy univerzity a Kapucínské hrobky v Brně.

kteřý tak mohl po 270 letech „znovu ožít“, procházet se po nádvořích Špilberku, psát básně, nebo taky hrát na housle. Do této animace vědci promítli i některé odpovědi na otázky ohledně života barona. Povšimnout si je možno nepoměru mezi jednotlivými částmi Trenckovho těla, což je jedním ze závěrů zkoumání. Promítají se zde také některá zranění, která Trenck za života utrpěl.

Kromě rekonstrukce a animace těla barona se vědcům povedlo unikátním způsobem získat otisk prstu – levého palce, jež byl několikanásobně zvětšen a následně ve 3D podobě vytištěn. Jednalo se o prst, který byl navrácen ze sbírky Muzea města Brna zpět do Kapucínské hrobky ke zbytku mumie.

Závěry a výstupy zkoumání a také odpovědi na předem stanovené otázky jsou prezentovány na výstavě Muzea města Brna na hradě Špilberku, kde kromě animace Františka Trencka je k vidění zrekonstruovaná podoba hlavy barona v životní velikosti, 3D výtisk jeho kostry i břicha prstu s papilárním terénem. K názornější vizualizaci je zde také využit video-mapping, kde jsou na 3D výtisk mumie promítané struktury, které byly podrobeny bližšímu zkoumání. Tímhle způsobem jsou efektně a elegantně prezentovány informace návštěvníkovi. Vyzdvihnout si zasluhuje enormní úsilí odborníků, velké množství času a energie, které do přípravy této výstavy vložili, což se pozitivně projevilo na celkovém vyznění akce.

Zasazení do prostředí gotického sálu je impozantní a vytváří tajuplnou atmosféru, která je doprovázená Trenckovou hrou na housle. Grafické a obsahové zpracování průvodních textů výstavy je rovněž kvalitní a působí důmyslně propracovaným dojmem. Informuje nás o životě barona, o postupu při zkoumání mumie i o získaných výsledcích čtivou formou doplněnou o vhodně zvolenou grafiku.

Zvýšenou pozornost si zasluhují i komentované prohlídky, kdy samotní vědci informují o průběhu výzkumu mumie, problematice, řešeních a inovativních postupech, které vytvořili a využili ke zkoumání ostatků Trencka.

Samotná výstava jako celek je mimořádně poutavá, poskytuje výstupy, jež nejsou běžné u jiných výstav podobného typu, a to ji, kromě jiného, vysoce přidává na hodnotě. Spojení nejmodernějších technologií a odborníků z různých odvětví se projevilo jako zdařilé a přineslo výsledky, které zaujmou návštěvníka hned od prvního pohledu. Závěrem lze jenom konstatovat, že tato výstava přispěla svou kvalitou ke zvýšení laťky jednak po stránce odborné – rozsáhlé mezioborové spolupráce, tak i po stránce prezentační. Můžeme jen s nadšením očekávat, kterou významnou osobnost (nejenom) našich dějin si vezmou vědci ke zkoumání příště.

Výstava probíhá v prostorách Muzea města Brna na hradě Špilberk v termínu 3. 10. až 31. 12. 2019.